

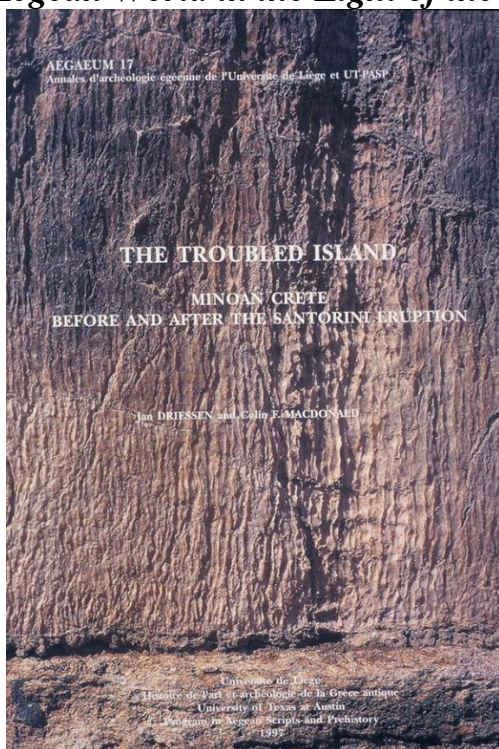
CYCLADIC SEMINAR MINOAN SEMINAR
ΚΥΚΛΑΔΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΜΙΝΩΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

Thursday, 24 April 2025, 6.30 p.m.
Πέμπτη, 24 Απριλίου 2025, 6.30 μ.μ.

Prof. Jan Driessen (University of Louvain)
and Dr Colin Macdonald (British School at Athens)

“The Troubled Island” 30 years later: The Bronze Age Santorini Eruption and its Consequences in the Aegean World in the Light of the Most Recent Research

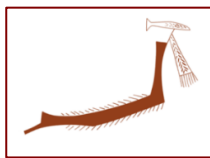
Καθ. Jan Driessen (Πανεπιστήμιο της Louvain)
και Δρ. Colin Macdonald (Βρετανική Σχολή Αθηνών)

«The Troubled Island» 30 χρόνια μετά: Η έκρηξη της Σαντορίνης κατά την Εποχή του Χαλκού και οι συνέπειές της στον κόσμο του Αιγαίου υπό το φως της πλέον πρόσφατης έρευνας

The Cycladic Seminar is organized by *Marisa Marthari*
Οργάνωση Κυκλαδικού Σεμιναρίου: *Μαρίζα Μαρθάρη*
The Minoan Seminar is Organized by *Efi Sakellaraki, Lefteris Platon,*
Yiannis Papadatos and Colin Macdonald
Οργάνωση Μινωικού Σεμιναρίου: *Εφη Σακελλαράκη, Λεωτέρης Πλατων,*
Γιάννης Παπαδάτος, Colin Macdonald

Link: <https://us05web.zoom.us/j/83372926591?pwd=S9a7cLJUPFA2gqli7xk70vgCl6VEKz.1>

Meeting ID: 833 7292 6591, Passcode: 010666

ΚΥΚΛΑΔΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

ΜΙΝΩΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

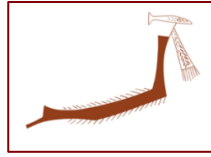
ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σχεδόν τριάντα χρόνια μετά την πρώτη δημοσίευση του βιβλίου μας «The Troubled Island» έχει συγκεντρωθεί ένας μεγάλος όγκος δεδομένων τόσο από ανασκαφές όσο και από τη μελέτη της έκρηξης του ηφαιστείου της Σαντορίνης κατά την Υστερομινωική ΙΑ/Υστεροκυκλαδική Ι περίοδο. Είναι αξιοσημείωτο ότι λίγο μετά την έκδοση αυτού του τόμου δημοσιεύτηκαν δύο άλλα σημαντικά έργα -από τον Γιάννη και την Έφη Σακελλαράκη για τις Αρχάνες και από τον Λευτέρη Πλάτωνα για τη Ζάκρο- τα οποία οδήγησαν στην επανεξέταση των παλαιότερων δεδομένων.

Πρώτα, διασαφηνίστηκε σταδιακά η τεράστια σημασία της Μέσομινωικής ΙΙΙ περιόδου για πολλές θέσεις της Κρήτης ενώ η επόμενη περίοδος, η Υστερομινωική ΙΑ, αποδείχθηκε ότι είναι τελικά μια περίοδος κρίσιμων αλλαγών, οι οποίες παλαιότερα είχαν θεωρηθεί ως φαινόμενο της Υστερομινωικής ΙΒ περιόδου. Ευνόητο είναι το συμπέρασμα ότι υπήρχαν προβλήματα στην Κρήτη ήδη πριν από την έκρηξη του ηφαιστείου της Θήρας.

Έπειτα, η εικόνα της Κρήτης γίνεται πιο δύσκολα κατανοητή εξαιτίας των αναστατώσεων που διαπιστώθηκε ότι υπήρξαν πριν από την έκρηξη του ηφαιστείου αλλά και μετά από αυτήν. Νέα στοιχεία από τη Θήρα δείχνουν ότι είχε γίνει ένας σεισμός, πολύ πριν από την ηφαιστειακή έκρηξη, που προφανώς προκάλεσε τσουνάμι, το οποίο όμως δεν σχετίζεται με την έκρηξη. Αργότερα, σύμφωνα με τα νέα στοιχεία, κατά την ίδια την κατακλυσμιαία έκρηξη, εμφανίστηκε τσουνάμι στα βόρεια, τα ανατολικά και τα νοτιοανατολικά του Αιγαίου Πελάγους καθώς και στα μικρασιατικά παράλια. Μετά από αυτό το γεγονός, το οποίο είναι πλέον σχεδόν βέβαιο ότι χρονολογείται από τα μέσα έως τα τέλη του 16ου αιώνα π.Χ., ορισμένες θέσεις παρουσιάζουν αλλαγές και συρρικνώσεις ενώ άλλες, όπως η Ζάκρος, ενδέχεται να βιώνουν μια άνθηση ακολουθούμενη όμως από καταστροφές, οι οποίες έχουν αποτελέσει επί μακρόν το σήμα κατατεθέν της Υστερομινωικής ΙΒ περιόδου. Μοιάζει πλέον να είναι σαφές ότι οι καταστροφές εκείνες ούτε ήταν ταυτόχρονες, ούτε προκλήθηκαν από έναν και μόνον παράγοντα. Υπάρχουν στοιχεία όχι μόνο για περισσότερες από μία φάσεις της Υστερομινωικής ΙΒ περιόδου σε αρκετές θέσεις αλλά και για καταστροφές που προκλήθηκαν σε ορισμένες θέσεις, όπως στο Παλαίκαστρο, από ανθρώπινο παράγοντα και σε άλλες, όπως στις Αρχάνες, από σεισμό.

Επομένως, η κατάσταση ήταν πολύ πιο σύνθετη από ό,τι μπορούσαμε να φανταστούμε το 1997. Μια μεγάλης κλίμακας μυκηναϊκή κατάληψη ολόκληρης της Κρήτης φαίνεται τώρα απίθανη παρά τις μαρτυρίες για ταφές μυκηναϊκού τύπου μετά την Υστερομινωική ΙΒ περίοδο τόσο στα Χανιά (όπου αποκαλύφθηκαν στις αρχές της δεκαετίας του 2000) όσο και στην Κνωσό (όπου επισημάνθηκαν κατά τις περιόδους έρευνας του Arthur Evans). Το αρχαιολογικό γνωστικό πεδίο για τις Κυκλάδες και την Κρήτη μοιάζει να εξελίσσεται με ταχείς ρυθμούς, σε τέτοιο μάλιστα βαθμό που οι σημερινές μας απόψεις θα μπορούσαν κάλλιστα να αλλάξουν στο όχι και πολύ μακρινό μέλλον.

CYCLADIC SEMINAR

MINOAN SEMINAR

ABSTRACT

Almost thirty years after the first publication of the Troubled Island, a large amount of data has been accumulated from excavations and the study of the eruption of the Santorini volcano in Late Minoan IA/Late Cycladic I. Amazingly, not long after we published our volume, two important works were produced – by the Sakellarakises for Archanes, and Lefteris Platon for Zakros. These prompted a rethink of the evidence that had previously been available to us.

Firstly, it slowly became clear that the Middle Minoan III period was of immense importance at a number of Cretan sites with the succeeding Late Minoan IA period being one of crucial changes that we had previously thought to have been a Late Minoan IB phenomenon. The logical conclusion is that problems already existed on the island of Crete before the eruption of Thera.

Then the image of Crete becomes more difficult to understand with disruptions before and after the eruption. New evidence from Thera indicates that there was an earthquake well in advance of the eruption, apparently causing a tsunami unrelated to the succeeding eruption. Later, with the cataclysmic eruption itself, tsunamis are in evidence to the north, east and south-east of the Aegean as well as on the Anatolian littoral. Following this event, now almost certainly to be dated within the middle to later 16th century BC, some sites exhibit changes and contractions, while others like Zakros, may experience a renewal followed by destructions which have long been the hallmark of the Late Minoan IB period. That these destructions were neither simultaneous nor even mono-causal seems now to be clear, with evidence, not only for more than one phase of LM IB at a number of sites, but also for human destruction at sites like Palaikastro, and earthquake at sites like Archanes.

So, the situation was much more complex than we ever imagined in 1997. A wholesale Mycenaean take-over of the whole of Crete now seems implausible, despite the post-LM IB evidence for Mycenaean-type burials at Chania found in the early 2000s and at Knossos during the campaigns of Arthur Evans. The archaeological landscape of the Cyclades and Crete seems to be evolving at a rapid rate, so much so that our views today could well be altered in the not-too-distant future.